

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כו.

עין משפט
נר מצוה

ה א מיי פ"ז מהלכות יבום ה"ל ט סג עשין
נא ט"ט"ע א"ש עימון קע
טע"ף ח ית וימון קעד
טע"ף ט:
ב ב מיי שם פ"ה הל' יב
טג שם ט"ט"ע שם
סמון קע טע"ף י"ט ע"ש
טג וצ"ל:
ג א מיי שם פ"ה הל' טו
ופ"ו הלכה כ ט"ט"ע שם
פ"י קסב טע"ף ה':
ד ח מיי שם פ"ה הל' יב
ט"ט"ע שם פ"י קע
טע"ף י"ח:

תוספות ישנים

לדברי האומר אין זיקה וא"ת אמאי חלץ לבעלה הוה לא נפטרה לרהי' הא הוה לא נפטרה לרהי' הא הוה לא נפטרה לרהי' הא אמרין לקמן ספק ר"ג (הא) דלמ"ד אין זיקה חלץ לבעלה הוה נפטרה לרהי' וי"ל דהך דלקמן מיידי לפי מקנה דהכא דקדבר שמואל יש זיקה ולכן לא נפטרה לרהי' שם ר"ג דהך כ' נמי אמרין הכא דשמואל איירי (אף) לדברי האומר אין זיקה היינו דוקא רישא דמלתא דחלץ לחיות אבל האי דקאמר חלץ לבעלה הוה לא נפטרה לרהי' מיידי (דוקא) למ"ד יש זיקה והאי דנקט מלתא כגמ"ל דרישא אשמעינן מדושא דלמ"ד דאין זיקה מי"מ חלץ לחיות לא נפטרו לרהי' אע"ג דשאר חליצה פסולה פטרה למ"ד אין זיקה וסיפא אשמעינן דלמ"ד יש זיקה חלץ לבעלה הוה לא נפטרה לרהי' אע"ג דשאר חליצה פסולה פטרה היינו דוקא למ"ד אין זיקה אבל למ"ד יש זיקה לא פטרה:

מאי אחד חו"ץ בבו"ץ דקאמר **אמבעית**. תימה דלקמן מסקינן דשמואל התמיל ולא התמיל קאמר והתמיל בחיות לא יגמור זכרות ולא מיפטר רחל בחליצה כרתה וכו"ש היכא דשניהן שוין דבעינן חליצה מתרוייהו דלחיי שינויא לא מפלגינן בין מיפטר נפשה למיפטר זרה ואר"י דההוא דמפרש לקמן דשמואל התמיל ולא התמיל קאמר סבר כשינויא דבסמון דמפלגינן בין מיפטר נפשה למיפטר זרה ושנויא דהכא דלמ"ד חלץ לוהוין לאמבעית סבר כרז' אשי דלמ"ד לקמן לא אלימא זיקה לשוויי זרה כערוה וחליצת זרות היא חליצה כשרה ולהכי חלץ לחיות לא נפטרו זרות אבל הכא דשניהן שוין אחד חו"ץ לכו"ן: **א"ל** צרה דא"ה תיפטר. דהא חליצה כשרה היא פי' בקונט' דאי בעי מייבס לה וא"ל לומר כן דאסירא ליה משהו ציטול מלות יצמין ומ"מ לא חשיב בהכי חליצה פסולה כדפרישית לעיל:

א"ה חלץ בצרות נפטר אחיות ואצרת רחל מי מביטרא. פירוש כיון דאוקמה חלץ לחיות לא נפטרו זרות דוקא מרחל ומשום שחלץ ללאה צענין זה נמי שחלץ ללאה חלץ לזרות נמי לא נפטרו לחיות: **שמואל** התחיל ורא התחיל קאמר. השתא לפי המסקנא לית ליה להא דשמואל לדברי האומר אין זיקה קאמר דלפי הלכות למ"ד אין זיקה חלץ לחיות וזבעלת גט נפטרו זרות (א) לחיות אלא שמואל אליבא דנפשיה דלית ליה זיקה קאמר והא דלא קאמר אלא לפי שז' הוזכר שם אמורא תחלה ומיידי כשחלץ ללאה קודם נפילת רחל זכרתה ולהכי התמיל זכרת לאה יגמור אף ברחל דכשנפלה רחל כבר נפטרה לרהי' בחליצה כרתה וחליצת רחל חליצה כשרה היא דלא היא אלא קרובת זרת חלוצתו וקנת דוקא הוא דה"ל לפרש כהדיא דלמ"ד בצנפול זה אחר זה כיון דעד השתא הוא איירי בצנפול צבת אחת ועוד אמר ר"י דמצינו לפרש דאירי אפי' נפול צבת אחת כדק"ד עד השתא ופ"ה התמיל זכרת לאה יגמור ברחל ואע"ג דחליצת הכרה היא חליצה פסולה דהויא לה זרת אחות אשה צוקה ולא מיפטר רחל חליצה בחליצתה מ"מ חשיב חליצת רחל חליצה כשרה ואפי' אי חלץ ללאה צרישא קודם רחל כיון דלא נשפיר צלהא אלא זיקה מועטת שכל חלץ לנכרה חליצה חשוכה טפי ולהכי לא חשיב רחל אחות חלוצתו כעין שפירש ה"ר אברהם לעיל ואע"ג דקודם שחלץ לזרת לאה כבר נפטרה רחל ושמואל סבר בהחולץ לקמן ד' מ: כיון שנאכרה עליו שענה אחת נאכרה עולמית מכל מקום הוי חליצת רחל חליצה כשרה כיון דעכשיו אינה אחות וזקמתו ואינה אסורה אלא משום שנאכרה עליו כבר: **תניא** בוותיה דרב אשי. אצרייתא לא שייך לנמייה דהתמיל ולא התמיל קאמר דא"כ הוה ליה לפרושי הכי כהדיא אבל שמואל דאירי נמי צבעלת הגט ובעלת מאמר נקט לשון השוה צולן: **א"ה** יבומי נמי תתייבם. וא"ת אין ה"נ ומ"מ נקט חליצה לשמעתינן דחליצה פסולה אינה פוטרת כמו שמואל ליישנה דהתמיל ולא התמיל ה"נ למינקט יבום וי"ל דשמואל לא נקט יבום משום דמתני' היא מותר אדם בקרובת כו' אבל כרייתא ה"ל למנקט יבום דעדיפא טפי אי נמי לשמעתינן תרוייהו: **אחריו** חזרו ותקנו. דחוק לומר כן משום דלא מסתבר ליה למימר דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כערוה: **בעלת**

חלץ לחיות. שתי אחיות שנפלו לפניו משני אחים וכל אחת כרתה עמה וחלץ לחיות לא נפטרו זכרותיה והואיל ואי בעי לייבומי לא מצי אלא יחלץ לזרות ויפטרו אחיות. ואע"ג דזרות נמי אי הוה בעי לא הוה מייבס מיהו קל אסורס משל אחיות הלכך אף חליצתם משזכות משל אחיות והכי מפרש לקמן: **היכא דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה**. לחלוץ לשניה שהוא לא חלץ לראשונה: **חלץ לה ראוהו חליצה פסולה**. בתמיה. ראוהו שחלץ לראשונה והוא הך לחיות חלוצתו ולא חליצה מעליא היא כדשמעון דזיקה גרידתא היא: **אמבעית**. כלומר השלישית לאחר שחלץ שמעון לשניה שהיא על שניהן אחות חלוצה ושניהן שוין בה וקסבר חליצה פסולה אין זריכה לחזור על כל ראוהו: **כיון דרובא גביה**. שהחולץ לשלישית חלץ לז' למיפטר זרה. כדקאמר' לא נפטרו זרות: **אבל מיפטר נפשה פטרה**. בחליצה דכל דהו הלכך אחד חו"ץ לג' היכא דליכא זרות כהדיא: **לזעלא הגט**. ז' יבמות מלאח אחד ונתן יבס גט לאחת מהן שוב אין חליצתה הוגנת כל כך דקלישא זיקתה ולא חלץ לה לא נפטרה זרה: **חלץ לבעלה הוגנת עשה מאמר צחית מנשי אחיו המת ואח"כ חלץ לה לא נפטרה זרה שחליצה זו אינה פוטרת לגמרי שעדיין זריכה גט למאמר כדמתן בצפק ר"ג (לקמן ד' ג: עשה מאמר וחלץ זריכה הימנו גט. ואע"ג דדיידי לה גט אחר דחלץ לה הוא דמהניא אצל זרתה זריכה חליצה אבל חלץ לזרה נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואינה זריכה אלא גט למאמר: דהויא אחות אשה צוקה. ואי הוה בעי לייבומי לא מצי ולהכי גריעה חליצתה: לזרות נמי הא זרת אחות וזוקה היא ואסירא לייבומי לזרה במקום ערוה קיימא: והאמר שמואל כו' כצ"צ: אי הכי דאין זיקה חלץ לחיות שחליצה הוגנת היא: **נשנא זרה דרחל**. דחליצה בחזרה הוה לא תפטר דחליצה דרחל גרועה הואי לייבומי לא מצי דאחות חלוצתו היא: אלא זרה דלאה סיפטר. דחליצת לאה כשרה היא דאי הוה בעי מצי לייבומי: לזרות דעלמא כלומר כל היכא דמיתמי כה"ג לא נפטרו זרות של אחרונה: אי הכי לזרות דקאמר שמואל זכרתה דרחל ששלמה בחזרה קאמר: חלץ לזרות נפטרו אחיות. בתמיה. דכי חלץ לזרת אחות חלוצתה נפטרה אחות**

החלוצה: אברה דרחל מי מביטרא. אהליצה לזרה מי מביטרה רחל: **הא סנן**. בהחולץ אסור אדם זכרת קרובת חלוצתו. ואפילו לא היתה זרתה מאחיו אלא מנכרי וטעמא התם מפרש. והכא נמי אי הוה בעי לייבומי לא מצי: **הסתא בחיות**. שחלץ ללאה לא יגמור זכרות לא פטרה חליצת זרה דרחל את רחל: **דמתן אסור אדם כו'**. וכ"ש דלא יגמור בחיות דחליצת רחל לא מיפטר רחל דלא חלוצתה מעלייתא היא דאחות חלוצתו היא אלא שניהן זריכות חליצה: **הסתא זכרות**. שחלץ לזרת לאה: **יגמור אף בחיות**. אם רצה לחלוץ לרחל נפטרה כרתה ואע"ג דמאר קרובת לאה שהיא זרת חלוצתו לא גריע בהכי דמתן מותר אדם בקרובת זרת חלוצתו וה"נ כיון דאין זיקה אי הוה בעי לייבומי לרחל מייבס וכל שכן גמר זכרת רחל ולא ברחל (א) דשכיחא מילתא טפי: **לעולם**. כדאמר שמואל צרישא חלץ לחיות לא נפטרו זרות משום דיש זיקה וחליצת האחות גרועה ואפילו זרת לאה לא מיפטר חלץ לזרות נפטרו אחיות דחליצתן משזכות משל אחיות. ודקשיא לך הויא זרת אחות אשה צוקה והויא כי אחות וזוקה גופה לא היא משום דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כי ערוה ולא גזרו חכמים אלא בחיות וזוקה: **זכרות לאחין**. ואפילו זרת אחות אשה שרי לייבומי וכ"ש זרת אחות וזוקה: **אי הכי**. אמאי מני חלץ יבומי נמי תתייבס כערוה:

א) לקמן נה' ט) לקמן נה' א) לעיל י"ד ט) לקמן מ' אשה (ג) תוס' ד"ה ט' סס' ו' לעיל י"ב עדינות פ"ד מ"ח (ג) לעיל טו' ו) (לעיל ג' י' ט': א) (לעיל טו' א') ט) דמדיפתא

הגהות הב"ה

א) גמ' דהויא לה אחות אחת שמואל ורי נפטרו זרות אלא שמואל כתיב וזכרת אחות מתמק:

מוסף רש"י

חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה. נפלו לפניו שתי יבמות ונתן גט לאחת מהן ואמר קי חלץ לה לא נפטרה לרהי' אלא משום דקלישא זיקתה ולא חליצת חליצה לאפקינן זיקה אלימא לזרתה לזרתה (לקמן ט"א). חלץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה. דכיון דבעי גט למאמר לא היא חליצה מעלייתא לאפקינן זיקה דחברתה (לקמן ט"א). אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו. ראוהו חלץ ללאה ורחל שזאתה נכרי וזה זרה ומת נכרי, אסורה לזרה לחיות וטעמא מפרש בגמרא (לקמן ט"א). זרות אדם בקרובת מותר חלוצתו. ולא אמרין זרה כחלוצה ואסור בקרובתו (ט"א). בית שמואל מתירין הצרות לאחין. מתירס זרת ערוה להמייבס לחיו, דלת לבו הך דרשה דלזכור (ע"פ י"ג). בואו ונתקן להם לצרות. הערות (לעיל י"ג). שיהו חלוצות. וישאלו לשוק כהסבר לדברי הכל (ע"פ י"ג).